

Olen lapsi, huomaa minut!

Lapin aluehallintoviraston ajankohtaiskatsaus

 @AVItwiittaa

“

**Aluehallinto-
virastojen
tehtävä**

Aluehallintovirasto

**Aluehallintovirastojen tehtävänä
on VALVOA**

- perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista
- palvelujen lainmukaisuutta, laatua ja yhdenvertaista saatavuutta
- Lasten oikeuksien toteutumista

“

**Aluehallinto-
viraston
keinot
toteuttaa
tehtävänsä**

Aluehallintovirasto

Mitä käytännössä päivän teemaan liittyen?

- Ohjaus ja neuvonta – kansalaiset, kuntatoimijat, yksityiset palveluntuottajat
- Ennakollinen valvonta – vuoropuhelu
- Suunnitelmallinen valvonta - valvontasuunnitelma
- Reaktiivinen valvonta – selvityspyynnöt, hallinnollinen ohjaus
- Kantelut – hallinnollinen ohjaus
- Luvat ja ilmoitukset – palveluntuottajien rekisteröinnit

Valvontahavainnot

- Yhteydenottoja avoimiin liittyen matalan kynnyksen lasten- ja perheiden palveluihin ei ole juurikaan tullut.
- Korona-aikana kunnissa on lisätty resursseja lastensuojeluun, tiivistetty yhteistyötä ja tarjottu palveluja myös etäyhteydellä. [Hyvinvointi, terveys ja arjen turvallisuus koronatilanteessa.](#)
- Lastensuojelun, opetustoimen ja nuorten mielenterveyspalveluiden yhteistyön tiivistämisen tarve on noussut esiin monissa yhteyksissä.
- Vuonna 2020 kanteluja 32 kpl, joista lastensuojelua koski 26 kpl.
- Ongelmia on ollut erityisesti lastensuojelussa rajoitustoimenpideosaamiseen ja kirjaamiseen liittyen.
- Kunnilla on ollut vaikeuksia saada avoimiin virkoihin lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä. Tämä on aiheuttanut lastensuojelun lakisääteisten määräraajojen ylittymistä sekä kirjaamisten ja asiakassuunnitelmien ajantasaisuuteen liittyviä puutteita.
- Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuudessa on esiintynyt ongelmia asiakasmäärien kasvaessa myös Lapissa.

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman

Toimeenpanosuunnitelma 2020-2025

LAPIN HYVINVOINTIOHJELMA 2025

Maaseudun arjen palveluverkosto -hanke / Lapin liitto

Tilannekuva, indikaattorit, painopisteet 2019

Toimeenpanosuunnitelma 2020

Lapin liitto: Maakunnallinen hyvinvoinnin seurantaryhmä

Lapin AVI: Lapin terveyden edistämisen koordinaatioryhmä

Tietopohja: maku-valmistelun, sote-keskushankevalmistelun

ja työpajojen aineistot

4 työpajaa / 2020

Ikäkaudet: lapsi- ja lapsiperheet, nuoret ja nuoret aikuiset,

työikäiset, ikääntyneet

LAPIN TURVALLISUUSUUNNITELMA 2020-2023

Lapin turvallisuusverkosto

Johtajakokoukset

Tietopohja: kuntakyselyt ja työpajojen aineistot

Teemat: liikkumisen turvallisuus, turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö, nuorten huumeiden käytön ehkäisy, lasten, nuorten ja perheiden tuki, kylien turvallisuus sekä maahanmuuttajien tuki.

LAPIN HYVINVOINTIOHJELMAN JA TURVALLISUUSUUNNITELMAN TOIMEENPANOSUUNNITELMA

Lapin liitto: Maakunnallinen hyvinvoinnin seurantaryhmä, Lapin AVI: Lapin terveyden edistämisen koordinaatioryhmä, Lapin turvallisuusverkosto

Työpajat ikäkausittain / tavoitteet, toimenpiteet, toimijat ja verkostot, mittarit ja toteuma

Ydintyöryhmä: Lapin liitto: kehittämispäällikkö, johtava työllisyysasiantuntija, AVI: hyte- ja pelastusylitarkastajat, nuorisotyön suunnittelija, Lapin sotu: järjestökoordinaattori

Aluehallintovirasto
Regionförvaltningsverket
Regional State Administrative Agency

Lapin maakunnallinen turvallisuussuunnitelma 2020-2023

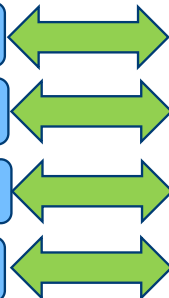
Maakunnalliset teemat ja kunnille suositeltavat toimintamallit

Maakunnalliset teemat

- Turvallinen oppimisympäristö
- Nuorten huumeiden käyttö
- Lapsiperheiden ja nuorten tuki
- Liikkumisen turvallisuus
- Kylien turvallisuus
- Ikääntyneiden turvallisuus

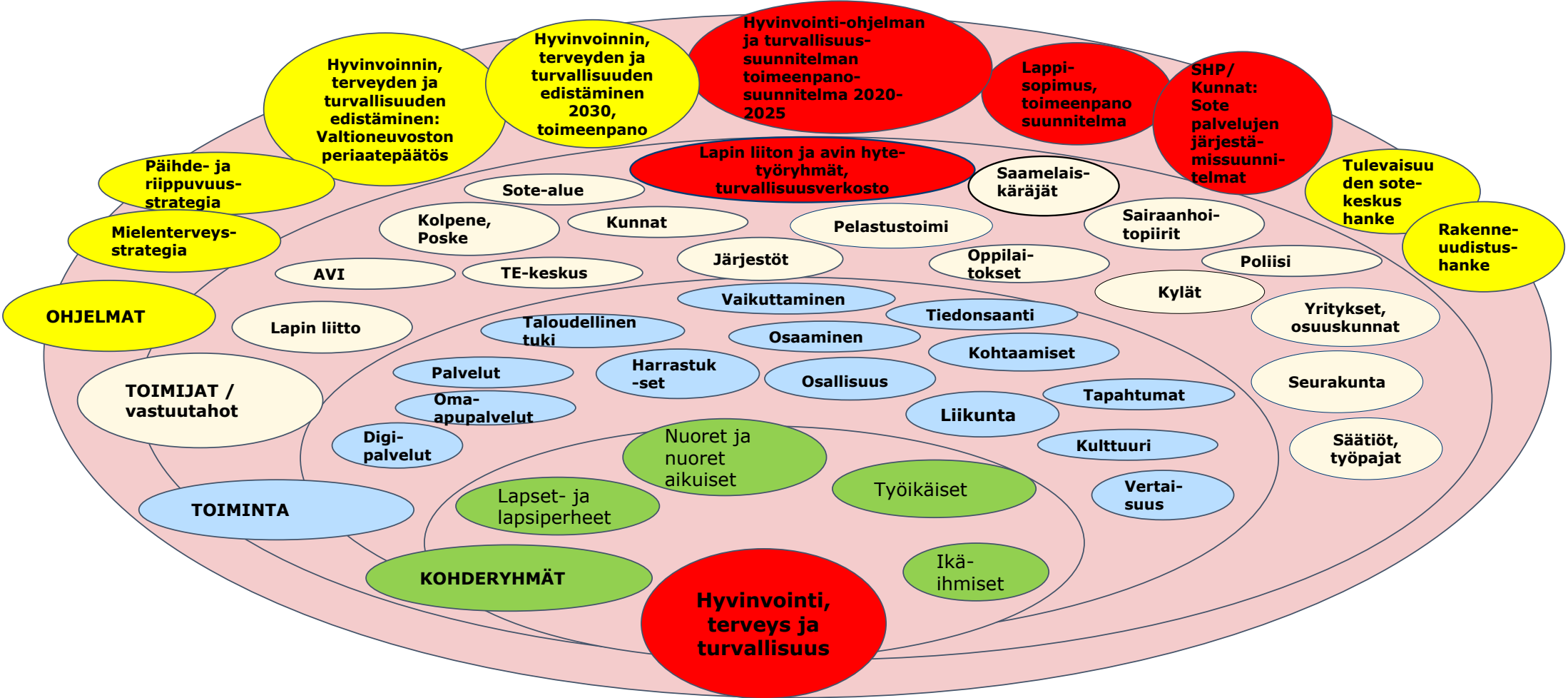
Hyödynnettävät toimintamallit

- Lapin turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö
- Hoito syytteen sijaan
- Ankkurimalli, MARAK
- Lapin liikkumisen turvallisuuden toimintamalli

Lappilaisten hyvinvointi, terveys ja turvallisuus

Vaikuttavuuden ekosysteemi- verkostomainen yhteistyö

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman

Toimeenpanosuunnitelma Lapset ja lapsiperheet

**Lappilainen onnellinen lapsi kasvaa turvallisessa perheessä,
aktiivisessa yhteisössä, yhteydessä luontoon**

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet	Koko maa		Lappi		Lapin kunnat min-max
	2019	uusin tieto	2019	uusin tieto	
Indikaattorit (päivitetty helmikuu 2020)					
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (288)	6,9	ei	6,9	ei	6,1 – 21,4
Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) (4823)	5,4	uutta tietoa	6,7	uutta tietoa	4,3 – 15,5
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8.- ja 9. luokan oppilaista (289)	10,2	9,6	10,2	12,4	5,2 – 19,4
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran; % 8. ja 9. lk oppil. (290)	7,9	8,9	6,1	7,3	(0 – 13,9) 2,9-10,7
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista (292)	8,5	9,1	8,4	8,3	(5,1 – 19,6) 4,5-16,9
Ei yhtään hyvää kaveria, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) (4815)	0,7	0,9	0,8	1	(0,7) 0-3,9
Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	18,8	20,9 ⁽²⁰¹⁹⁾	18,8	20,5	(12,1 – 35,7) 17,5-32,2
% 4. ja 5. luokan oppilaista (4817)	7	9,0 ⁽²⁰¹⁹⁾	9,2	11,1	(7,3 – 13,5) 7,1-20
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajallaan korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (3905) ><	23,7	28,3 ⁽²⁰¹⁹⁾	25,6	30	(14,7 – 44,4) 24,5-46,8
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) ^(ind. 4822)	45,1	39,5 ⁽²⁰¹⁹⁾	44,1	39,5	(31,9 – 71,4) 29-47,7
MOVE-mittari, 20 m viivajuoksu. Kestävyys ja liikumistaidot hyvällä tasolla					(Kunnilla tieto omasta tuloksesta)
%5lk	29,5 ⁽²⁰¹⁷⁾	29 ⁽²⁰¹⁹⁾	28,5 ⁽²⁰¹⁷⁾	28 ⁽²⁰¹⁹⁾	
%8lk	32	31	22	29,5	
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä (423)	9,1	11,1	9,1	10,3	(3,6 – 18,5) 4,2-17,4
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 -vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (191)	1,4	1,5 ⁽²⁰¹⁸⁾	1,5	1,6	(0 – 3,3) 0,4-3,6
Terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen (lasten-neuvola ja kouluterv.huolto), (tulossa hyte-kertoimen myötä 2018)					
Lastensuojelun avohuollollisten toimenpiteiden piirissä olevat 0-17 -vuotiaita vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (1245)	4,4	4,4 ⁽²⁰¹⁸⁾	6,5	6,5	(1,7-10,2) 1,7-10,7
Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä (3516)	1,8	1,8 ⁽²⁰¹⁸⁾	2,1	2,4	(0 – 4,4) 1,1-5,2

		2019	2020
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) info ind. 191	Koko maa	1,6	1,6
	Lappi	1,7	1,7
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	Koko maa	4,0	3,8
	Lappi	4,2	3,8
Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä, % lapsiperheistä, kunnan kustantamat palvelut info ind. 3516	Koko maa	1,8	1,6
	Lappi	2,2	2,2
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä info ind. 423	Koko maa	10,5	10,5
	Lappi	9,7	9,1

Kouluterveyskyselyt 2019 ja 2021						
Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, %	2019 8. ja 9. lk	2019 Lukio	2019 Ammatillinen oppilaitos	2021 8. ja 9.lk	2021 Lukio	2021 Ammatillinen oppilaitos
Lappi	51,1	49,8	74,8	42,2	45,0	74,1
Koko maa	9,0	6,4	30,1	7,6	4,7	26,3
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %						
Lappi	12,4	14,2	28,1	10,1	13,0	27,9
Koko maa	9,6	17,8	26,8	8,9	14,9	24,0
Kokeillut kannabista ainakin kerran, %						
Lappi	7,1	7,4	15,8	6,0	7,4	14,3
Koko maa	8,6	13,8	19,7	7,7	12,4	17,3
Ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kuukauden aikana, %						
Lappi	30,6	40,9	26,5	38,8	49,2	33,2
Koko maa	30,4	38,8	28,4	35,9	46,8	34,0
Raittius, %						
Lappi	54,1	36,5	25,2	61,4	43,5	29,3
Koko maa	60,7	34,9	28,6	65,4	40,2	34,0

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
1. Lapissa hyvinvoiva lapsi ja lapsiperhe ovat hyvinvoinnin, turvallisuuden ja elinvoiman perusta				
Kaikessa suunnittelussa ja päätöksenteossa huomioidaan lapset ja lapsiperheet	Ennakkovaikutusten arvioinnin (EVA) käyttöönoton tehostaminen, kannustaen monialaiseen osallisuuteen Lapsibudjetointi	Kuntaliitto, THL, kunnat, AVI, 3.sektori Kunnat, Poske, sairaanhoitopiirit, 3. sektori	EVA-menettelmää käyttävät kunnat / määrä Kunnat tai seutukunnat, joissa perhekeskus	Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut
Ennaltaehkäisevän ja monialaisen yhteistyön kehittäminen ja resursointi alueellisella ja paikallisella tasolla	Fyysisen tai digitaalisen Perhekeskusmallin laajentaminen koko Lappiin Hyväksi todettujen toimintamallien ja menetelmien käyttöönotto Monialaisten yhteistyöverkostojen toiminnan vahvistaminen	Kunnat, Poske, sairaanhoitopiirit, THL, 3.sektori, Innokylä, Kunnat, Poske, sairaanhoitopiirit, seurakunta, paikalliset, maakunnalliset sekä valtakunnalliset järjestöt eri toimialoilta, järjestökeskukset, asukkaat	Käytössä olevat mallit ja menetelmät Monialainen yhteistyö kuntien hyvinvointikertomuksissa	
2. Lapissa liikkuminen ja kulttuuri ovat lasten hyvinvointia ja turvallisuutta vahvistavia elämyksiä, oppimista ja osallisuutta				
Lapset, nuoret ja perheet osallistuvat toiminnan luomiseen	Osallisuuden ja vaikuttamisen keinojen vahvistaminen: nuorisovaltuustoja, oppilaskuntia, vanhempainneuvostoja ja vanhempainyhdistyksiä kuullaan ja otetaan mukaan eri tavoin Monialainen koordinoitu ja aktiivinen yhteistyö (esim. perhekeskukset)	Kunnat, lapsi- ja nuorisopoliittiset työryhmät, seurakunta, järjestöt, seurat, liikunta- ja kulttuuritoimijat, AVI	Kokousten määrä, tapahtumat, tilaisuudet	
Luovuutta ja luontoa opetussuunnitelmien toteutuksessa Harrastustoiminnan ja soveltuvin osin opetuksen painopisteen siirto sisätiloista ulkotiloihin ja luontoon	Luontoa hyödyntävät leirikoulut Koulujen tuntijaossa lisää harraste- ja taitotaide-aineita Kerhot- ja harrastetoiminta koulupäivän yhteyteen, Liikkuva koulumalli	Kunnat, AVI, oppilaitokset, liikunta- ja kulttuuritoimijat, järjestöt, seurat, yhdistykset, seurakunta	Leirikoulut, kerhot, liikkuva koulumalli / määrät / kunta / maakunta	
Harrastustoiminta kaikki mukaan –periaatteella Saavutettavat, esteettömät ja maksuttomat liikunta- ja harrastemahdollisuudet	”Höntsätoiminta” Kulttuurin ja liikunnan harrastetakuu, harrastepalveluseteli kaikille Tuki harrastustoimintaan (järjestöavustukset, tilat, kuljetukset)	Kunnat, liikunta- ja kulttuuritoimijat, järjestöt, seurat, yhdistykset, seurakunta, oppilaitokset	Käytössä olevat harrastetakuut / määrä, Harrastepalvelusetelit / määrä, kuntien järjestöavustukset/ määrä	
Harrastustoiminnan ja kulttuurin tutuksi tekeminen	Toimijoiden yhteiset harrastemessut Yhteinen aktiivinen tiedottaminen	Kunnat, liikunta- ja kulttuuritoimijat, Lapin lasten kulttuuriverkosto, järjestöt, seurat, yhdistykset, seurakunta, oppilaitokset, AVI, Lapin liitto	Harrastemessun toteutuminen, tiedotteiden määrä	

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
3. Perheiden hyvät elämäntavat luovat pohjaa lappilaiselle hyvinvoinnille, terveydelle ja turvallisuudelle				
Ajantasainen tilannekuva lasten ja perheiden hyvinvoinnista	Maakunnan ja kuntien hyvinvointikertomuksiin kerätään eri ammattilaisten ja toimijoiden tuottama tieto (indikaattorit, kuntatieto, kuntalaisten ja ammattilaisten kokemustieto)	Kunnat, AVI, poliisi, te-palvelut, järjestöt, seurakunta, sairaanhoitopiiri, THL, Poske, Kolpene, oppilaitokset	Laaja-alaisten monitoimijaisten hyvinvointikertomusten määrä / sisällöt	Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut
Elämäntapaohjauksen ja sosiaalisen osallisuuden vahvistaminen	Eri ammattilaisten ja toimijoiden yhteistoimintarakenne elämäntapa-ohjaukseen Perhekeskuksen palveluohjaus Aktiivinen toimijat yhdistävä tiedottaminen, esim. hyvinvointi- ja palvelutarjotin, joka sisältää esim. ravinto-, liikunta- ja harrastusasioita (harrastusseteli).	Kunnat, poliisi, te-palvelut, järjestöt, seurakunta, sairaanhoitopiiri, THL, Poske, Kolpene, oppilaitokset	Kuntien hyvinvointi- ja palvelutarjottimien määrä	
Kouluikäisten (ala-aste) peruskunnan ylläpitäminen/kohottaminen	Kannustin liikkumiseen, esim. Pokémon etsintä jne. pelejä	Koulut, nuorisotyö, järjestöt, seurat, vanhempainyhdistys	Move-mittari, kouluterveyskyselyjen tulokset	
Nuorten peruskunnan ylläpitäminen/kohottaminen	Rakentaa jokin virtuaalipeli, josta saa pisteitä	Koulut, nuorisotyö, seurat, nuorisoneuvosto	Harrastaa hengästyttävää liikuntaa väh. 1h/vko Move-mittari	
Ennalta ehkäisevän työn tehostaminen	Koko perheen hallittu some-käyttö Ehkäisevä päihde-, lähisuhde- ja perhevaltatyön osaamisen lisääminen Rakenteiden ja yhdyshenkilöverkoston vahvistaminen Toimintamallien ja menetelmien käyttöön otto. (esim. Audit, lapset puheeksi, Ankkuri, Marak, turvakoti)	Kunnat, AVI, poliisi, te-palvelut, järjestöt, seurakunta, sairaanhoitopiiri, THL, Poske, Kolpene, oppilaitokset	Koulutusten määrä, kuntien nimeämät yhdyshenkilöt, käytössä olevat menetelmät/määrä	

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
4. Lapissa koko yhteisö osallistuu lasten kasvattamiseen ja perheiden arjen tukemiseen				
Vahvistetaan hyvää lapsi- ja perheystävällistä ilmapiiriä ja turvallista elinympäristöä	Nostetaan yleiseen keskusteluun perheen ja työelämän yhdistämiseen liittyviä kehittämiskohteita ja haasteita elinvoiman lisäämiseen. Viestinnän ja tiedottamisen tehostaminen.	Maakunta, AVI, kunnat, yrittäjät, työntekijät, työnantajat	Tapahtumat, keskustelutilaisuudet, foorumit, kampanjat	Liikennevalot: Vihreä / Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut
Koordinoitu monitoimijainen maakunnallinen ja paikallinen verkostoyhteistyö	Kartoitetaan ja nivotaan yhteen monitoimijainen yhteistyöverkosto. Alueellisen hyvinvointikoordinaattorien ja järjestöyhteyshenkilöiden verkostojen rakentaminen ja yhteistoiminta	Maakunta, AVI, kunta, seutukunta, järjestöneuvottelukunta	Toimivat yhteistyöverkostot	
Kaikissa Lapin varhaiskasvatuksen yksiköissä sekä ala- ja yläkouluissa on turvallista kasvaa ja oppia	Lapin turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö -toimintamallin mukaista toimintaa toteutetaan kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä sekä ala- ja yläkouluissa. Toiminnalla vahvistetaan lasten ja henkilökunnan turvallisuuden tunnetta, turvallisuutta ja siihen liittyvää osaamista.	Kunnat, oppilaitokset ja varhaiskasvatusyksiköt, AVI	Kuntien ja AVI:n tilastot	
Lapissa ei hyväksytä kiusaamista, syrjimistä tai vihapuhetta	Kaikilla varhaiskasvatuksen yksiköillä sekä ala- ja yläkouluilla on kiusaamisen vastainen ohjelma (KiVa, KO tms.) käytössä ja henkilöstö tietää kuinka sen mukaan toimitaan. Oppilaidenkeskinäinen ohjattu sovittelu (restoratiivinen, verso tms.) on käytössä. Etsivä nuorisotyö, Riku-toiminta	Maakunta, AVI, kunta, oppilaitokset, poliisi, seurakunta, järjestöt	Kouluterveyskyselyjen tulokset, poliisin tilastot, Riku-tilastot	

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
5. Hyvinvointia ja turvallisuutta haastaviin ongelmiin tartutaan ja tukea tarjotaan ajoissa				
Perheitä tuetaan ennen ongelmien syntymistä	Palveluohjaus ja neuvonta julkisiin ja matalan kynnyksen 3- sektorin palveluihin. Saamenkielisissä lapsi- ja lapsiperhepalveluissa huomioidaan saamelainen kulttuuri, yhteisöllisyyden säilyminen ja yhteys luontoon.	Kunta, järjestöt, seurakunta Kunnat, Saamelaiskäräjät, SamiSoster ry, AVI	Palveluohjaus / määrä Saamenkieliset palvelut / kunta / sisällöt	Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut
Suvaitsevaisuuden ja huolenpidon ilmapiirin synnyttäminen	Järjestöjen ketterät ja helposti saavutettavat toiminnot näkyviksi	Kunta, järjestöt	Tilaisuudet, toiminnot	
Vahvistetaan luonnollisia perhe- tai sukuyhteyteen liittyviä tukiverkkoja	Otetaan käyttöön alueella tutkimukseen ja vaikuttavuusarviointiin perustuvia vanhemmuuden tukipalveluita, tutkimustietoa levitetään kuntiin alueviranomaisten yhteistyönä. Monialaisen osaamisen vahvistaminen; tukiverkostot- ml. perheet, myönteinen vanhemmuusohjelma, Voimaperheet, Huolet hallintaan, Teen Mental Health– Yläkouluikäisten mielenterveystaidot, Kohti Uutta – itsenäistyvien nuorten mielenterveystaidot, tukea päihdeäideille ja päihteitä käyttävälle pikkulapsiperheelle. Yhteinen tiedottaminen harrastuksista ja vertaistuesta huomioiden myös digitaaliset palvelut Itseohjautuvuus /varmistetaan tuki sitä tarvitseville	Kunta, AVI, oppilaitokset, järjestöt, Poske, sairaanhoitopiirit Kunta, AVI, järjestöt, Poske, sairaanhoitopiirit, oppilaitokset Kunta, AVI, järjestöt, Poske, sairaanhoitopiirit, oppilaitokset	Tukipalvelut / määrä Tiedotteet, artikkelit Menetelmät / kunta/ maakunta/määrät Tiedotteet, digitaaliset palvelut ja tuki / määrä (kunta, maakunta)	

Kiitos mielenkiinnosta ja
hyvää viikonloppua!